

מאניה דיפרסיה

דניאלה שהם

אברי עוד קרא את הסיפור בבית הקפה שליד הים. לזכרו.

ני קוראים אותי מאניה. אני בת ארבעים ושלוש ובאתי מרוסיה שלוש שנים. אני גרה באפתח-תקוה. יש לי בת, לופה, כאן קוראים אותה גם אהובה. היא בת עשרים, רוצה לומד באוניברסיטת קולנוע שזה לא כל כך פרנסה. יש לי בן יורי, כאן קוראים אותו יורם. הוא חייל ואני לדאוג לו הרבה שהוא בצבא. ובעל סאשה, הוא לא לעבוד. קודם הוא לעבוד בבית חרושת קופסאות אבל לפני שנה צמצומים ועכשיו הוא לא לעבוד והרבה עצבני מזה וגם חולה. בארוסיה אני הייתי לעבוד באפית מרקחת וגם לנגן פסנתר. פה אני לעבוד באפית אבות עם זקנים שלא יכול להתלבש וללכת לבד. אני לדבר עם זקנים בארוסית וידיש וגם קצת עברית. הם להבין וגם אני. לפעמים לא צריך מילים בשביל להבין חיים. אפילו הפוך. לפעמים הרבה מילים מבלבל חיים באמת.

זקנה אחת בת תשעים ושתיים היא חלש מאוד ואני ללכת איתה לטייל. היא מאוד קולטורנה אבל עצובה. כשאנחנו הולכים אני לשאול לה - את רוצה לדבר? ואנחנו לדבר. לפעמים היא אומרת - יותר טוב אנחנו נשתוק. ואנחנו לא מדברות וזה עצוב. גם כשהיא לדבר זה עצוב. היא להגיד היא רוצה למות ולשאול מתי היא למות. אולי כבר היום? היא לדאוג שהיא לא למות. כל פעם היא להגיד לי שמעתי פה במוסד לא מתים. אני אומרת לה - יהיה טוב יהיה טוב אבל היא לא להאמין לי כל כך. אני חושבת גם אני לא כל כך להאמין.

יש עוד זקנה אחת אני לטפל בה. היא בת שמונים וחמש ואני לעזור לה לאכול וגם אני לרחוץ אותה ולשים חיתולים. היא כמו תינוק. יש לה תמונות היא היה צעירה וגם יפה. אבל היום, אם לא רואים תמונה על יד מיטה שלה אי אפשר לדעת זה היא. בעיניים בתמונה היא לצחוק הרבה אבל היום עיניים מת. היא גם לא לראות טוב וגם אין שמחה בעיניים. יש לה שלושה ילדים גדולים וגם כמה וונוקי שזה ילדים של ילדים שלה. ילדים שלה עובדים בעבודה חשוב. אחד דוקטור ואחד אינג'ינר ועוד אחד אני לא לדעת מה הוא לעשות אבל תמיד עסוק ומהר מהר ללכת משם. גם וונוקי לבוא ולהגיד - שלום סבתא. אבל היא לא לדבר עם אף אחד. רק להביט ישר בעיניים מת.

בעל שלה מת הרבה שנים. ילדים שלה להגיד לי היא להיות פעם רופאה וחכמה. אבל אף אחד לא לדעת זה היום. כי היא כמו תינוק - רק לאכול ולישון ולעשות דברים בחיתול. אבל בלי לבכות כמו תינוק. רק להביט קדימה בעיניים מת.

לפני זה אני הייתי עם זקן אצלו בפית והוא למות אחרי אני הייתי איתו חצי שנה. כשרואים אותו בהתחלה חושבים הוא חזק, אבל אפילו שדיבר כאילו בריא הוא לא בריא. אני הייתי לעזור לו קצת - לקנות לו אוכל ולבשל ולנקות. הוא היה להתרחץ ולהתלבש לבד ואנחנו לא לדבר כי אני לעבוד כל הזמן והוא לא לדעת רוסית וידיש. רק עברית. אני לחשוב הוא בן שמונים אבל הוא להיות רק בן חמישים ושמונה. כשהוא היה לשבת ולא להשתעל הוא כאילו לא חולה אבל הוא היה הרבה חולה. היה לו בעיה קשה בלב וגם בלנשום והוא היה הרבה להשתעל ולצעוק כשהוא לא לנשום. אני הייתי לבוא אצלו כל יום מביטוח לאומי שתי שעות כל פעם. הוא להתבייש הוא צריך אני לבוא ותמיד אומר לי - תודה רבה מאניה, ובשפתיים מחייך עצוב עצוב. לפעמים הוא אומר משהו ואני לא להבין ואז הוא להתרגז ולהגיד לי לא לבוא יותר. ואז בן שלו מטלפן ואומר כן תבואי ואני שוב תבואי. לפעמים אני לבוא והוא לא בפית. בן שלו מטלפן ואומר לי - אבא בבית חולים. ואחרי כמה ימים מטלפן ואומר - אבא חוזר מבית חולים. ואז אני לבוא לבית שלו ולסדר לפני הוא בא מבית חולים. ככה הרבה פעמים בשש חודשים אני לעבוד שם. כל פעם אני לבוא שמה, אני לפתוח דלת במפתח שלו ולעזור כמה אני יכולה. בפעם אחרון אני להיות שם אני לבוא בבוקר ולפתוח דלת ובבית שקט. חשבתי הוא בבית חולים אבל הוא באמבטיה. קר ולא זו. מת. אני לצעוק ולטלפן מהר מהר לבן שלו ואחרי אני מחכיית שם ובן בא, אני ללכת הביתה וכל אני לרעוד. בעל שלי סאשה היה אז עובד ואני לבד בבית כי גם ילד וילדה שלי בבית ספר. ואני לבכות לבד.

ואז אני להתחיל לעבוד באפית אבות. אני לפחד להיות לבד עם זקנים גרים בפית שלהם בלי אף אחד. גם כאן יש זקנים עצוב ואפילו הם לקחת כדורים בשביל דיפרסיה ועוד כדורים בשביל לחץ דם ולב ומחלות של זקנים. אבל בשבילי יותר טוב לעבוד באפית אבות כי

אם מת פתאום אני לא לבד. מעבודה שלי יש רק קצת כסף וזה קשה כי סאשה לא לעבוד ולוּבָה רוצה אוניברסיטט ועכשיו מחפש עבודה בשביל בינתיים ויורי צבא. אני לשלם שכר דירה ואוכל וחשמל וטלפון וארנונה. אני לא לקנות בגדים חדש ולובש בגדים ישן שילדים של זקנים שמת נותנים. זה עצוב הרבה וגם לא נעים אבל אני לא לחשוב על זה. הכי חשוב אנחנו בריא וילדים יהיה מקצוע ופרנסה. בֶּארוסיה אני לגור בסנקט פטרבורג שאנחנו קראנו אותה בהתחלה לנינגרד. זה עיר גדול ויפה עם נייבסקי פרוספקט - רחוב גדול כולם מכירים - ובתים מפעם מזמן של צארים. אנחנו הרבה ללכת לבלט וקונצרטים בתיאטרון מֶארינסקי. שם אורות והרבה יפה. באמצע עיר יש נהר רחב הרבה שקוראים אותו נייבָה וארמון אֶרמיטאז' שזה מוזיאון עם תמונות חשוב מכל אורופה. יש שם גם צ'רקווי, שזה כנסיות, והרבה קישוט וצבעים. אבל אנחנו לגור בצד של עיר בלי צבעים יפה. רק שחור ואפור. בית שלנו שם גבוה והרבה דירות ומעלית ישן נוסע לאט ותמיד מתקלקל. בדירה שני קומנטי, שזה חדרים, וגם מטבח. קומנטי לא גדול ותמיד הרבה בלגן. טואלט יש אחד, ביחד לכמה שכנים. כל שכן, כשהולך לטואלט, מחזיק ביד אצלו קרש טואלט של משפחה שלו לבד. במטבח אני לגדל כל מיני צמחים בקופסאות ועציצים - גם להיות קצת ירוק וצבעים וגם בשביל לבשל. בדירה אנחנו לגור - אני, ובעל שלי סאשה, ושני ילדים שלנו לוּבָה ויורי, ואמא של סאשה קוראים אותה מאמה סוּטלנה. אמא של סאשה כבר מת לפני אנחנו לבוא בֶּארוסיה. אמא של סאשה מבשל טעים אבל בֶּארוסיה לא תמיד יש לקנות בשר וקמח והרבה דברים בשביל היא לעשות בורשט ופירושקי ואוכל שהיא לעשות טוב. כל פעם חסר משהו. היא לפעמים אומר לי - אם אני יש קמח אני לעשות קורז'יקי, שזה עוגה יבש וטעים הרבה. היא היתה לעשות קורז'יקי טובים ואנחנו שתינו זה עם תה שלנו מתי באו חברים לשתות איתנו. לפני מאמה סוּטלנה מת היא היה חולה ולא לעשות יותר אוכל שלה. היא היה ללכת גֶרֶבטיה שזה כמו של איש מסכן קווימודו עם גב עקום שגר בנוטרדאם בפריז בספר כתב אותו ויקטור הוגו. בֶּאפֶּית אבות כאן יש זקנים גם הולכים ככה כי עצמות שלהם חולָה.

אני לא לדעת אם מה אני לכתוב כאן זה סיפור. כי זה באמת. זה חיים. אבל אני לחשוב זה סיפור שלי ושל עוד אנשים הם לבוא מרוסיה וגם של זקנים בֶּאפֶּית אבות וּבֶפֶּית שלהם לבד. אולי כדאי אני לספר זה לאנשים שקוראים בֶּאעברית סיפורים של מילים יפות ומשפטים ארוך. הם חושבים סיפורים יותר טוב מלראות בְּעֵינַיִם שלהם לבד מה באמת יש בחיים. חיים זה לא תמיד כל כך יפה וגם אולי לא כל כך מעניין. אבל זה חיים. אז אפשר אם הם לקרוא מה אני לספר כמו סיפור, אפילו שזה רק בֶּאעברית פשוט שאני לדבר אחרי שלוש שנים אני בארץ, הם לדעת על חיים אחר.

פה אנחנו גם לגור בצד של עיר. בֶּאפֶּתח-תקוה. בבית שני קומנטי לא גדול אבל טואלט רק שלנו וזה טוב. כאן יש יותר אור צהוב של שמש. פה לילה הרבה שחור. שם גם שלג ואור לבן. אפילו בלילה שם הרבה לבן. כמו דוסטויבסקי כתב לילות לבנים. שם זה אור אחר מכאן. שם אור קר עם כובע פרווה ומעיל ארוך וּגֶלוּשִׁי שזה בעברית ערדליים. כאן אור חם ומזיע. גם בחורף רטוב הרבה. כשאני ללכת עם זקנים ולשתוק אני לחשוב הרבה על לילה לבן ויפה בלי רטוב בסנקט פטרבורג.

אתמול היה בֶּאפֶּית אבות יום הולדת לזקנה אחת היא בת מאה שנים. היא כל כך זקן שאפילו הוונוצ'קה שלה, שזה ילדה של ילדה שלה, היא כבר בְּבוּשָׁקָה בעצמה, זאת אומרת סבתא. כל משפחה שלה באו. היא זקנה חלש ופנים חולה באף עם פצע לא יפה וכל הזמן דם וריח. אבל שכל שלה טוב. כולם לשיר לה יום הולדת שמח וגם היא לשיר בֶּארוסית שיר אני להכיר מבית שלי - מה אמא לשיר לי כשאני ילדה קטנה. המילים של שיר זה "פּוּס פּוּסִיגֶדָה בּוּדִיט סוּנְצִי, פּוּס פּוּסִיגֶדָה בּוּדִיט נִיבּוּ, פּוּס פּוּסִיגֶדָה בּוּדִיט מֶאמָה, פּוּס פּוּסִיגֶדָה בּוּדִיט יְהִי". אמרו לי בעברית זה "הלואי תמיד יהיה שמש, הלואי תמיד יהיה שמים, הלואי תמיד יהיה אמא, הלואי תמיד יהיה אני".

שם בֶּארוסיה אנחנו לפגוש חברים ולדבר בֶּארוסית. כאן חברים קצת כי כולם לעבוד קשה ועייפים וגם הרבה עצוב כי אין כסף בגלל מעט לקבל בשביל עבודה וגם בגלל צמצומים. אנחנו גם עצוב בגלל פוליטיקה ומה רואים טלוויזיה. כל חברים שלנו כאן הם מרוסיה, אין חברים מישראל. אני לדבר עם אנשים בֶּארוסיה רק כשהם זקנים ואני לטפל בהם. אני לא ללכת בֶּפֶּית אצל חברים מכאן.

אז הנה אני בֶּארוסיה וכאן שמש. אמא כבר מתה הרבה שנים וגם אבא. אני יש, אבל אולי אני יש רק כאילו. בחוץ. בלב בפנים אני להרגיש אני לא כל כך לחיות. אולי גם בגלל ככה אני לכתוב סיפור זה - בשביל לדעת אני באמת חיה. אני מאניה. בת ארבעים ושלוש. ואני לחשוב אולי גם אני, מאניה, קצת דיפרסיה.